

5. Stöd till unga jordbrukare

Försättsblad

Åtgärden möter följande behov i behovsanalysen

Direkta effekter

- Underlätta generationsväxling

Indirekta effekter

- Goda konkurrensvillkor
- Konkurrenskraftigt jordbruk
- Jordbruksmarkens produktionsförmåga
- Klimatanpassning
- Jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan
- Inlagring av kol och växthusgasavgång från organogena jordar
- Förnybar energi och energieffektivisering
- Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet
- Minskad belastning på mark, luft och vatten
- Biologisk mångfald i slättbygd
- Värdefulla gräsmarker
- Utveckling genom nya företagare
- Attraktiv landsbygd
- Djurvälstånd och djurhälsa

Största ändringarna jämfört med nuvarande utformning

- Stödrätterna avskaffas.

Särskilda överväganden

Inga särskilda överväganden har varit aktuella.

Administrativa kostnaderna och konsekvenserna för stödmottagare och myndigheter

Stödmottagarperspektiv

Eftersom stödrättshanteringen i stödet till unga jordbrukare vilar på uppgifterna från gårdsstödet är också påverkan på de administrativa kostnaderna och konsekvenserna för jordbrukarna desamma som för gårdsstödet.

Myndighetsperspektiv

Att avskaffa stödrätterna i stödet till unga jordbrukare har en mycket liten påverkan på administrationen hos Jordbruksverket och länsstyrelsen.

Läsanvisning

Åtgärdsbeskrivningarna är skrivna i det mallformat som EU-kommissionen har tagit fram. Mallen har inte uppdaterats sedan den presenterades hösten 2018.

Det finns vissa skillnader mellan vilka indikatorer som ska användas om man jämför förslag från EU-kommissionen med det från rådet. Vi har valt att använda oss av rådets förslag.

För att kunna presentera beräkningsmodeller för enhetsbelopp och mål har antaganden gjorts. Vi vill särskilt poängtera att eventuella ersättningsnivåer eller budgetar som används i beräkningarna endast är antaganden och inte ska ses som förslag.

Kalkyler liksom beräkningar av förenklade kostnadsalternativ som presenteras i åtgärdsbeskrivningarna är endast preliminära.

Vissa delar av texterna kommer senare att flyttas till förordningen eller föreskriften eftersom de är för detaljerade för den strategiska planen.

Åtgärdsbeskrivning för stöd till unga jordbrukare

Fond	EGFJ
Interventionstyp	Kompletterande inkomststöd till unga jordbrukare
Territoriellt tillämpningsområde	Nationellt
Relaterade särskilda mål och där relevant sektoriella mål	7 Främja generationsskifte
Resultatindikatorer	R.30 Generationsskifte: Antal stödmottagare som etablerar sig med stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken
Outputindikatorer för prestationsavslut	O.6 Antal ha som omfattas av kompletterade inkomststöd för unga jordbrukare
Berättigade stödmottagare	Unga jordbrukare

Beskrivning och syfte

Syftet med stödet till unga jordbrukare är att underlätta för yngre personer att etablera sig som jordbrukare.

Stöd till unga jordbrukare är ett komplement till det grundläggande inkomststödet för hållbarhet. Givet att den sökande uppfyller villkoren för stödberättigande kan stöd till unga jordbrukare beviljas för det antal hektar för vilka den sökande beviljas grundläggande inkomststöd för hållbarhet, upp till maximalt 90 hektar.

Stödet betalas ut per hektar och stödnivån är samma i hela Sverige.

Bidrag till de särskilda målen

Locka unga jordbrukare och underlätta affärsutveckling i landsbygdsområden

För att främja omställningen till en biobaserad ekonomi finns det behov att underlätta för nya jordbrukare, renägare och andra företagare att etablera sig på marknaden.

Generationsskifte och förnyring inom svenskt jordbruk och rennäring är viktigt för fortsatt livsmedelsproduktion i Sverige. Företagsöverlåtelser i jordbruks- och trädgårdsföretag kommer i allt högre grad att innebära stora kapitalinsatser och i linje med konkurrenskraftsutredningens bedömning kommer det att kräva en ökad dynamik, nya ägare och nya kategorier av ägare för att kunna överlåta och investera. Ett underlättande av överlåtelser kan därför stärka konkurrenskraften.

Stöd får lämnas för

Se avsnitt under rubrikerna ”Beskrivning och syfte” och ”Villkor för stödberättigande”.

Villkor för stödberättigande

- Stöd lämnas till/för unga jordbrukare som
 - är högst 40 år under det år första ansökan om stödet lämnades in eller då den första ansökan om grundläggande inkomststöd för hållbarhet lämnas in och som
 - för första gången etablerar sig som ansvarig för jordbruksföretaget samma år eller under de fem år som föregår den första ansökan om grundläggande inkomststöd för hållbarhet för den aktuella ansvarige för företaget. Den unga jordbrukaren får inte ha varit ansvarig för något annat jordbruksföretag tidigare.
- Stödet beviljas under en period om maximalt 5 år. Om den unga jordbrukaren var äldre än 40 år första gången stödet söktes, ska perioden minskas med det antal år som jordbrukarens ålder översteg 40 vid första ansökan om stödet.
- Stöd till unga jordbrukare kan endast beviljas för stödberättigade hektar och där den sökande även är berättigad till utbetalning av grundläggande inkomststöd för hållbarhet.
- Stöd betalas ut per hektar och beviljas för maximalt 90 stödberättigade hektar.
- Stöd beviljas även jordbrukare som erhållit stöd under artikel 50 i förordning 1307/2013 under återstoden av den period som regleras i artikel 50.5.

Stödform och stödnivå

Stödbeloppet per hektar är varierande beroende på antalet stödberättigade hektar och den finansiella allokeringen till det grundläggande inkomststödet för hållbarhet efter justeringar respektive år. Då underlaget är stort och variationerna små så kommer nivån att vara stabil.

Stödnivån är samma i hela Sverige.

Metod för beräkning av belopp eller stödnivå

Det totalbelopp som årligen avsätts för stöd till unga jordbrukare ska utgöra 2 procent av Sveriges anslag för direktstöd under respektive år. Stödnivån per hektar fastställs genom att respektive år dividera tilldelad budget för stödet med antal stödberättigade hektar.

Kort beskrivning om varför stödnivå och kalkyl är lämpliga för att nå målen, även i relation till baseline

Erfarenheterna från tidigare programperioder talar för att ovan beskrivna budget torde vara tillräcklig för att stödet ska underlätta för yngre personer att etablera sig som jordbrukare. Stödbeloppet för en ung jordbrukare motsvarar cirka 30 % av det grundläggande inkomststödet för hållbarhet och cirka 50 000 kr för en ung jordbrukare med 90 hektar åker. Detta tillskott kan underlätta under första åren efter etableringen då marginaler och effektivitet kan vara lägre än för ett etablerat företag.

Planerat enhetsbelopp och indikativ budget för interventionen inklusive mål för output- och resultatindikatorer
Siffrorna i tabellen bygger på exempel och antaganden. Siffrorna är inte förslag!

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Planerat enhetligt enhetsbelopp i euro	73,53	73,55	73,57	73,6	73,62	73,65	73,65	
Indikativ budget i euro (2% av DS-kuvert)	13 455 218	13 459 695	13 464 172	13 468 649	13 473 126	13 477 604	13 477 604	94 276 069
Planerad output								
O.6 Antal ha som omfattas av kompletterade inkomststöd för unga jordbrukare	183 000	183 000	183 000	183 000	183 000	183 000	183 000	
Planerat resultat (Åtgärdens delmängd av indikatorn)								
R.30 Antal stödmottagare som etablerar sig med stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken	817	800	784	768	753	738	723	5 384

Motivering till enhetsbelopp

Den planerade output som ligger till grund för de beräknade årliga enhetsbeloppen är baserad på den areal som beviljades stöd till unga jordbrukare under 2019 (senast tillgängliga år). Ett bakomliggande antagande är här att den trendmässiga minskningen av antal företag med jordbruksmark vägs upp av den trendmässigt ökande arealen per företag. Planerat resultat för resultatindikator R.30 bygger på antal nytillkommande som beviljades stödet under 2019, med justering för den trendmässiga minskningen av antalet företag med jordbruksmark (- 2 procent per år).

Övre och nedre variation av enhetsbelopp, om tillämpligt, och motivering till variation 51–96 euro per hektar.

Det befintliga stödet till unga brukare har inte funnits tillräckligt länge för att det ska vara möjligt att bedöma om beviljad areal har nått en jämviktsnivå eller om arealen trendmässigt ökar eller minskar. Därför är det svårt att med god precision kunna prognosticera beviljad areal eller enhetsbelopp. Därtill finns ett antal yttre osäkerhetsfaktorer. Antal sökande kan förväntas vara konjunkturberoende, så att färre unga startar jordbruk under år när det finns bra jobbtillfällen och inkomstmöjligheter i andra branscher. Konjunkturen inom jordbrukssektorn kan förväntas spela in, så att intresset för att starta med jordbruk ökar när det är goda tider inom jordbruket och sjunker när det är sämre tider. Ändrade förutsättningar på finansmarknaderna kan påverka lånemöjligheterna, vilket i sin tur påverkar möjligheterna att starta eller ta över ett jordbruksföretag. Trender och ändade värderingar över tid i samhället kan också spela en roll, som exempelvis synen på jordbrukarrollen och intresset för jordbruk som hobby. Utöver antal sökande är det också osäkert hur genomsnittsarealen per sökande kommer att utvecklas, vilken styrs såväl av stordriftsfördelar inom produktionen som hur intresset för att bedriva mindre jordbruksverksamhet som en hobby eller livsstil kommer att utvecklas. Sammantaget råder stor osäkerhet om hur sökt areal kommer att utvecklas under kommande programperiod och det finns risk för att sökt areal kan komma att variera över tid. En variation på +/- 30 procent jämfört med genomsnittligt planerat enhetsbelopp framstår därför som lämplig.

Kommentarer till stöd till unga jordbrukare

Nationella val

1. Stödet betalas ut under en femårsperiod.
2. Stödet betalas ut som ett belopp per hektar.
3. Stödet betalas ut för max 90 hektar per företag.
4. Stöd kan fortsätta att betalas ut resterande del av femårsperioden för de som påbörjat sin period under nuvarande förordning (1307/2013).

Detaljval (i urval):

- Hantering av de som sökt gårdsstöd (grundläggande inkomststöd) innan första ansökan till unga.
- Hantering av de som fyller 40 innan första ansökan om unga.

Utredning om variationer av enhetsbelopp pågår och bestämmelserna är fortfarande i högsta grad öppna i förhandlingarna

Jordbruksverket går igenom processen för att prognosticera medelsåtgång och flytta medel mellan direktstöd med bibehållen utbetalningstakt.

Siffrorna i avsnittet kommer att justeras efter besked om budgetnivåer både nationellt och i EU. Stöd till unga jordbrukare och startstödet kommer att ha en gemensam öronmärkning på 2 % av direktstödskuvertet varför det kan behövas justeringar efter beslut om fördelning av öronmärkningen.

Antal och antal hektar varje sökande kan få betalt för är svårt att prognosticera – prognoserna uppdateras när vi även har 2020 års siffror. Ju fler år vi kan grunda prognosen på desto bättre.